

The Bible Through the Lens of Truth

Ibn Ezra

Relating to Rashi 1040-1105, France

Ibn Ezra 1089-1167, Spain

Gen. 32 9

וַיֹּאמֶר אֶם-יָבוֹא עֵשָׂו אֶל-הַמַּחֲנֶה הַזֶּה הָאֶחָד תְּנַהֲפֶהוּ וְהָיָה הַמַּחֲנֶה הַשֵּׁנִי לְפָלִיטָה:

(Jacob) thinking, “If Esau comes to the one camp and attacks it, the other camp may yet escape.”

Rashi

פליטה – על כרחו, כי אלחם עמו, התקין עצמו לג' דברים, לדורון למלחמה, לתפילה, לדורון ותעבור המנחה בראשית ל"ב:כ"ב), לתפילה אלהי אבי אברהם (בראשית ל"ב:ט'), למלחמה, והיה המחנה הנשאר לפלטה

THEN THE REMAINING CAMP MAY ESCAPE in spite of him, for I will fight against him He prepared himself for three things: to give him a present — as it states (**Genesis 19:22**) “So, the present passed before him”; for prayer — as it states (**Genesis 19:10**), “And he said, ‘O God of my father Abraham’”; for war — as it states in this verse, “then the remaining camp may escape”, for I will fight against him (Tanchuma Yashan 1:8:6).

Ibn Ezra

והיה המחנה הנשאר לפלטה – אולי יהיה שיברח, או: תשוך חמת אחיו בהכותו המחנה האחד, או: יבוא להם ריוח והצלה מהשם. וכמוהו: אם תחזק ארם ממני והיתהב לי לישועה (שמואל ב י"א)

And the remaining camp can remain - perhaps it will be the case that they will run away. Or that his brother's anger will abate with his attack on the first camp, or reprieve and rescue will come from God and similarly “If the Arameans prove too strong for me, you come to my aid” (**II Samuel 10:11**)

ומה שאמר רב שלמה: שיהיה לפלטה בעל כרחו (רש"י בראשית ל"ב:ט'), הוא דרך דרש. ואם השם אמר לו: והיה זרעך כעפר הארץ (בראשית כ"ח:י"ד), לא ידע אם על אלה אם על אחרים. כי הנה יוסף כאשר נמכר היה חי, ולא ידע, כי אין הנביא יודע הנסתרות, אם לא יגלה לו השם. ואלישע אמר: וי"י העלים ממני ולא הגיד לי (מלכים ב ד':כ"ז)

And that which Rav Shlomo (Rashi) said, that he would be a remnant by force, is a way of Drash (midrash), and when Hashem said to him, Your seed will be like the dust of the earth (Gen. 28, 14), he did not know if it referred to these (people now) or to others. Joseph was sold when he was alive and he

didn't know, for the prophet doesn't know hidden things if Hashem doesn't reveal it to him and Elisha said, Hashem has hidden it from me and did not tell me (II Kings 4, 26).

טז Ibn Ezra Ex. 16, 15 (הפירוש הארוך) פרשת בשלה פרק טז

טו) ויראו אמר רבינו שלמה, כי בלשון ישמעאל תרגום מה הוא מן הוא. והמגיד לו ככה לא דבר נכון, כי תרגום מה הוא בלשון ישמעאל מה הוי, רק מן הוא תרגומו מי הוא, כי איננו נופל מן בלשונם כי אם על אדם. כי פי' מן הוא מגזרת אשר מנה את מאכלכם (דניאל א, י)

Rabbeinu Shelomo (Rashi) said that in Arabic the translation of Mah is What is it? And the one who told him (Rashi) this did not speak correctly, for the translation of Mah in Arabic is What is and man means who is he...

יח Ibn Ezra Jethro, ch. 18 (הפירוש הארוך) פרשת יתרו פרק יח

פרשת יתרו

וַיִּרְאֵהוּ חֵת מִן מִשְׁפַּחַת אֵשֶׁת כָּל־אֲשֶׁר־הָיָא עִשְׂיָה לְעָם וַיִּאמְרָם הִדְבַּר הַזֶּה אֲשֶׁר
אֵתָּה עִשְׂיָה לְעָם מִדְּוַע אֵתָּה יוֹשֵׁב לְבַדְּךָ וְכָל־הָעָם נֹצֵב עָלֶיךָ מִן־פְּקָר עַד־עָרֶב־רֶב:

But when Moses' father-in-law saw how much he had to do for the people, he said, "What is this thing that you are doing to the people? Why do you act alone, while all the people stand about you from morning until evening?"

Ibn Ezra

יד) וירא, את כל אשר הוא עושה לעם שהוא מעמידם מערב עד בקר. ורבינו שלמה אמר, בעבור שמשה יושב לבדו, וישראל נצבים, ואין זה דרך מוסר. ואין ספק כי מעלת משה גדולה לומר ככה, כי הנה אהרן שהיה גדול לכל ישראל, והיה גדול בשנים ממשה, הוא אומר לו בי אדני (במד' יב, יא). ומשה עשה הדרך הנכונה, כי השופט יושב ובעלי הריב עומדים, וכן כתוב: ועמדו שני האנשים אשר להם הריב (דבר' יט, יז). ולא אמר לו מדוע, רק בעבור שהוא יושב למשפט לבדו, ואין לו שופטים אחרים שיעזרוהו.

Rabbeinu Shelomo (Rashi) said that (the problem was) that Moshe was sitting alone and Israel were standing and it is not nice (ethical)... And Moshe did it the right way, for a judge sits and the disputants stand... and he only asked about it in that he was alone to judge and there were no judges to help him.

כח Exodus 28, the Urim v'tumim on the high priest's breast plate..

נוכל לומר, כי האורים הם עצמם התומים, כי כתוב לאורים ותומים (עזרא ב, סג). ועוד, מלת לאורים גם תומים לשון רבים, והנה דברים רבים הם. ורבינו שלמה אמר, כי האורים והתומים היו כתבי שם המפורש. ואלו ראה תשובת רבינו האי לא אמר ככה

We can say that the urim are also the Tumim because it says to the urim and tumim (as opposed to the urim and to the tumim)... but Rabbeinu Shelomo said that the Urim and the Tumim are the writing of the explicit name of G-d. And if he had seen the writings of Rav Hay Gaon he would not have said that.

האמת: שהם כשמים, והתומים בחשבון עגול. ועתה פקח עיניך: כי הכסא על שני סדנים נתון, והחשב הוא הקו הישר. ושושה בצפון וחלוקתם במחשבת, בעבור הקו, וכן בדרום. רק בחושן ששרש המשפט עליו הם נראים, כי יש הפרש ביניהן

The truth is that it is like their name... (What does he mean?).

Ramban reporting what the Ibn Says: כי חשב שהם על הצורות שיעשו בעלי הכוכבים לדעת מחשבת השואל:

He thought they were images that astrologers use to know the thoughts of the questioner..

So is Ibn Ezra a man of pshat or not?

Ibn Ezra commenting more generally on Rashi in his work, Safa Berurah

בהקדמת הספר שפה ברורה: 'והוא חושב כי הוא על דרך פשט, ואין בדבריו פשט רק אחד מני אלף

He (Rashi) thought he was in accordance with the way of pshat, simple meaning and his words are only peshat one in a thousand.

The Ibn Ezra's stated purpose, introduction

מוסד פירושי עליה אשית, והיא הישרה בעיני, נוכח פני ה'

The foundation I will place my commentary on which is straight in my eyes which is to the face of G-d.

ובעבור הדרש דרך הפשט איננה סרה, כי שבעים פנים לתורה, רק בתורות ובמשפטים ובחקים, אם מצאנו שני טעמים לפסוקים, והטעם האחד כדברי המעתיקים, שהיו כולם צדיקים, נשען על אמתם בלי ספק בידי חזקים

And because of the drash, the simple meaning (pshat) is not lost for there are 70 faces to the Torah, but among the laws and torah's and statutes, if we find two explanations for a verse and one is like the sages who were all righteous, we will depend on their truth without a doubt...

The simple meaning

Deut. 26

וְעַבְדִּיתָ וְאָמַרְתָּ לְפָנָי יְיָ אֱלֹהֵי אֲרָמֵאִי וְיָרַדְתִּי מִצְרָיִם וְיָמָה וְיָגֵר
שָׁם בְּמֵתָי מְעֹט וְיִהְיֶה־שָׁם לְגוֹי גָּדוֹל עֲצוּם וְרַב:

You shall then recite as follows before the LORD your God: “My father was a Lost Aramean. He went down to Egypt with meager numbers and sojourned there; but there he became a great and very populous nation.

An Aramean, a wanderer, my Father...

Ibn Ezra:

Lost is an intransitive verb. If the **Aramean** referred to Lavan, then the verb would be in the transitive *hif'il* or *pi'el* form. Besides, what sense is there to say, “Lavan tried to destroy my forefather, and he went down to Egypt”? Lavan never considered going down to Egypt! The plausible interpretation is that the **Aramean** refers to Yaaqov, as if Scripture had said, “When my forefather was in Aramea, he was lost” — meaning, he was a pauper, without property. Compare, “give strong drink to him who is lost” [Proverbs 31: 6], where it is immediately followed by, “let him drink, and forget his poverty” [Proverbs 31: 7]. Thus the **lost Aramean was my forefather**. The intent of this passage is: I did not inherit this land from my forefather, for he was a pauper when he came to Aramea, and he was a stranger in Egypt, where he was **few in number**. Afterwards, he became a **great nation**; and *you*, God, brought us out of slavery, and gave us the good land. Do not object to Yaaqov’s being called an **Aramean**, since similar appellations can be found. Consider “Yeter the Ishmaelite” [I Chronicles 2: 17], even though he was really an Israelite (for so it is written [II Samuel 17: 25]).

Ex. 11, 4 vs. 12, 9 The meaning of repetition

וַיְהִי יָמִים בְּחֹצֵי הַלַּיְלָה נִיְהוָה הִכָּה כָּל־בְּכוֹרֵי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר פַּרְעֹה הִיא הַיְשִׁיב
עַל־כִּסְאוֹ עַד בְּכוֹר הַשֶּׁבִי יֶאֱשָׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה:

In the middle of the night the LORD struck down all the first-born in the land of Egypt, from the first-born of Pharaoh who sat on the throne to the first-born of the captive who was in the dungeon, and all the first-born of the cattle.

וּמִתְּכֹל־בְּכוֹרֵי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכֹר פַּרְעֹה הִיא הַשֶּׁפֶת עַד בְּכוֹר הַשֶּׁפֶת הִיא אֶשֶׁר
אֵתֶר הָרֶחֶק יִם וְכֹל בְּכוֹר בְּהֵמָה:

and every first-born in the land of Egypt shall die, from the first-born of Pharaoh who sits on his throne to the first-born of the slave girl who is behind the millstones; and all the first-born of the cattle.

וטעם אשר אחר הרחים. שהוא טוחן. כמו ויהי טוחן בבית האסורים. וכבר אמרתי כי הנביאים אינם שומרים המלות רק הטעמים. כי מלת הגמיאיני השקיני. וזכור ושומר ושוא ושקר לא תחמוד ולא תתאוה שוים בטעם. ועוד אדבר על זה בתפלת משה. והנה בכור השפחה. כמו בכור השבי. כי השבויה שפחה היא ותישן בבית הבור בלילה כמנהג האסורים כאשר הזכיר יוסף כי שמו אותי בבור

I already said that the prophets do not guard words just meanings like the words hagmiini and hashkeini (re. Rivka and the water) or Zahor and Shamor, guard and remember, and false and in vain (oaths) and do not desire and do not covet are equal in meaning...

Intro by Ibn Ezra re. the Massorites

ולא אזכיר טעמי אנשי המסורת, למה זאת מלאה, ולמה זאת נחסרת, כי כל טעמיהם כדרך הדרש הם, כי הכתוב פעם יכתוב המלה מלאה מבוארה, ופעם יחסר אות נעלם לאחז דרך קצרה, ואחר שידרשו טעם, למלאים ולחסרים, יורונו איך יוכלו לכתוב הספרים, ומשה כתב בלא וא"ו ד' ימלך (שמות טו, יח), ומעתיק משלי, כתב בוא"ו תחת עבד כי ימלוך (משלי ל, כב), ושנים רבות בין שניהם, רק לתינוקות טעמיהם טובים הם. גם בפירושים הישרים אין צורך לתיקון סופרים

I won't give the reasons of the people of the Massorah why this is written in full form and this in the missing form (vav's and yod's) for all their reasons are on the way of Drash, for the verse will sometimes write it like this and sometimes like that.. for Moshe wrote with a vav and Mishlei wrote without a vav and many years were between them and only for children is their explanation good and there is no need for a tikun soferim (to claim the text was fixed by the scribes occasionally)

Rejects some Drash

Gen. 14, 14

וַיִּשְׁמַע אַבְרָם כִּי נִשְׁבָּה הָאָח יוֹנָתָן בְּיַד רֵק אֶת־חֲנִיכָיו יְלִידֵי בֵיתוֹ שְׁמֹנֶה עָשָׂר וּשְׁלֹשׁ מֵאוֹת וַיִּרְדְּף אַחֲרָיו עַד־דָּן:

When Abram heard that his kinsman had been taken captive, he mustered his retainers, born into his household, numbering three hundred and eighteen, and went in pursuit as far as Dan.

Rashi

שמנה עשרה וגומ' – רבותינו אמרו אליעזר לבדו והוא מניין גימטריא על שמו

318 men (went with Avraham)- our sages say it was just Eliezer for the Gematria of 318 is Eliezer

א- 1 ע-70

ל-30 ז-7

י-10 ר- 200

Ibn Ezra

וחשבון אותיות אליעזר דרך דרש, כי אין הכתוב מדבר בגימטריא, כי יכול הרוצה להוציא כל שם לטוב ולרע, רק השם כמשמעו

And the calculation of the letters of Eliezer is the way of Drash, for the verse does not speak in gmatrias, for everyone who wishes can take every word for good or for bad, rather the word means what it says.

Does not always reject Drash, Midrash

Gen. 6, 12

ומה נכבד דרש שדרשו שהשחיתו במים ודנם השם במים. וכאשר מימיהם ממעל ומתחת, כן היו המים שהשחיתם
בם

How honorable the drash which they darshened that they strayed with water and so they were judged
with water...

Sometimes grudgingly

Gen. 11, 29

וַיִּקְחֵם אַבְרָם וְנַחֲוֹר לָהֶם נָשִׁים יִשְׁמָרְהֶן אֵת אַבְרָם שָׂרָי וְנִשְׂמָרְהָ מִלְכָּה הַ
בַּת־הָרָן אֵת אֲבִי יִסְכָּה:

Abram and Nahor took to themselves wives, the name of Abram's wife being Sarai
and that of Nahor's wife Milcah, the daughter of Haran, the father of Milcah and
YIscah.

Ibn Ezra

וקדמונינו ז"ל אמרו שיסכה היא שרה. ואם קבלה נקבל.

Our predecessors said that Yiskah is Sarah and if it is a tradition we will accept it.

The lens of truth

Breshit shita acheret ch. 3

וַיִּשְׁלַח ה' אֱלֹהִים מִגֵּן־עֵדֶן לְעַבְדֹתֶיךָ אֶת־הָאֲדָמָה אֲשֶׁר לָקַח מִשָּׁם:

So the LORD God banished him from the garden of Eden, to till the soil from which he was taken.

וַיִּגְרַשׂ אֶת־הָאָדָם וַיִּשְׁכֵּן מִקֶּדֶם לְגֵן־עֵדֶן אֶת־הַכְּרֻבִּים וְאֶת־לֶהֱטֵ הַחֶרֶב הַמַּתְהַפֶּכֶת לְשָׂמֹר אֶת־דֶּרֶךְ עֵץ־הַחַיִּים:

**He drove the man out, and stationed east of the garden of Eden the cherubim and the fiery ever-
turning sword, to guard the way to the tree of life.**

וישלחהו. כל שלוח ואחריו מ"ם כמו גרוש והוא לגנאי כמו שלח מעל פני ולא כאשר אמר חכם גדול ספרדי שהוא
לשון כבוד כמו הולך עמם לשלחם וכמו וישלחהו וילך בשלום. שא"כ יהיה כבוד האדמה גדול מכבוד גן עדן ואם
אמר למה נכתב ויגרש את האדם. אם פירושו וישלחהו ויגרשהו. כן פירושו כאשר גרשו השכין את הכרובים ומלת
כרובים י"א כנערי' תרגום ארמית כרביא ולפי דעתי שהיא מלת כלל צורות כולם ויחזקאל שאמר בתחלה לפני שור
לא התחלפ' הצור' שהעגל לא נעש' בימיו ואחר כן באמרו פני הכרוב בה"א הידיע' הצור' צורת שור כאלו אמר הצור'
שהזכרתי בתחל' על כן כל צורת שור כרוב ואין כל כרוב צורת שור והראי' הגמור' שאמר באחרונ' כי כרובים המה
ופה אמר הכרובים והם המלאכים הידועים ובידם חרב יש לה להט ולה שתי פיות וזה פירוש המתהפכת
והמפרשים שאומרי' כי על השמש דבר איננו אמת

He sent them out, all sendings which are followed by a mem, as in from, is like expulsion and it is
derogatory, as in sent from the face of the earth and not as one big Sefardic sage said that it is a

language of honor as in He went with him to send him.. for then the honor of the earth would be greater than that of Gan Eden.. and kruvim some say is like children in Aramaic and I think that it is about all the images (above such as the ox, man, calf, etc) and the total proof is from that which it says later the cherubs and they are the known angels with sword in hand and it has two sides and that is what turning means and those who say it is referring to the sun is not true.

Is Ibn Ezra committed mostly to the pshat or to something else?

What is pshat?

Sara Yefet, professor at Hebrew U.

The pshat has no master above it. It has its own autonomy. It has no authority other than itself. Well, it is responsible to the text itself.

האדון היחיד של הפשט הוא הטקסט, המדובר או הכתוב, שהוא, ומהותו זאת של הטקסט היא הקובעת את מאפייניו הסבאשרהאדםבניביןלקומוניקציהוהיא המחייבת את דרך פירושו. תפישה זאת היא העומדת ביסוד הגדרת הפשט כ'אמתת פשוט' (כהגדרת רשב"ם), כלומר – הפירוש המתחייב ממהותו של הטקסט במכלול תכונותיו

Is Ibn Ezra committed to the Pshat?

From the Ibn Ezra's introduction

הדרך החמישית, יסוד פירושי עליה אשית, לבאר כל כתוב כמשפטו ודקדוקו ופשוטו, רק במצות וחוקים אסמך על קדמונינו וכפי דבריהם אתקן דקדוק לשוננו. (הקדמת פירוש הארוך)

The fifth way is the basis on which I will sit, to explain the verses as should be based on grammar and simple meaning, only in the mitzvoth and the laws I will depend on my predecessors and according to their words will I fix the grammar of the language..

Another truth?

ומה שהעתיקו חז"ל לכתוב הפרשיות הוא האמת

(Re. Tefilin which could be interpreted figuratively) What the Sages transmitted to write the parashiot is the truth.

Uriel Simon, professor, Bar Illan University

Commentary has the lower hand when it comes to science of the Arab-Greek sort.

In the quest for truth there is no room for compromise, and a true researcher cannot be afraid of true conclusions, be they what they may.

What is the purpose of his commentary?

סוד האמת

The secret of the truth, the inner truth.

A prerequisite for Ibn Ezra to understand the torah is science.

Ibn Ezra allowed some philological fudging in order to reconcile with science.

See I Chronicles 29, 11-13 and Tehilim

Uriel Simon

If you use ideas from outside the text, that is not necessarily going away from the autonomy of Pshat. It is just widening the options of what is legitimate to explain things.

Science

Devarim at the end

כי כל דרכיו משפט - שלא ישתנו רק הם על משפט אחד, וזו היא התהלה. וכל הנבראים ישתנו מעשיהם כפי צרכיהם. ומעשי השם לכבודו בגבורה, כפי החכמה. ואין לטעון מעמידת השמש, כי סודו ברור במלת וירח בעמק אילון (יהושע י', יב), כאשר פירשתי במקומו. אל אמונה ואין עול – הוא

All His ways are law, that they do not just but are all uniform, and this is the praise. All things change according to their needs but the deeds of hashem are for his honor. Don't ask from the standing of the sun (in Joshua) for its secret is clear given the word and the moon in the valley of Aylon as I explained...

The importance of science to understand the text

Ex. 23, the long commentary

וְעַבַדְתֶּם אֶת יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וּבָרַךְ אֶת־לַחְמְךָ וְאֶת־מִימֶיךָ וְהִסְרֵתִי מִחֲלָה מִקִּרְבְּךָ:

You shall serve the LORD your God, and He will bless your bread and your water. And I will remove sickness from your midst.

לֹא תִהְיֶה מִשְׁכְּלָה וְעִקְרָה בְּאַרְצְךָ אֶת־מִסְפֵּר יְמֶיךָ אִמְלֵא:

No woman in your land shall miscarry or be barren. I will let you enjoy the full count of your days.

Ibn Ezra

אמר אברהם המחבר. יש חכמים גדולים, חכמי השתי תורות, ולא התעסקו בחכמת התולדות. על כן לא יכולתי לפרש אלה הברכות, אם לא אזכיר מעט מן החכמות

Avraham (Ibn Ezra) said, there are great sages of both Tora's (oral and written) and they did not engage in the wisdom of toldot so they could not explain the blessings and I will mention some...

והנה שומר התורה אין לו צורך לרופא עם השם הנכבד, על כן כתוב: גם בחליו לא דרש את ה' כי אם ברופאים (דה"ב טז, יב). והנה דברתי על חכמת הרפואות. ועתה אדבר על חכמת המזלות. דע, כי כל הנולד יקרוהו מקרים כדרך מה שיורה מערכת המשרתים ברגע הולדו וערך אלה אל אלה. והדבר עמוק מאוד. והנה יהיה כפי מולד האשה שתהיה משכלה, כי תולדת הרחם להשכיל הילודים, או שתהיה עקרה ולא תלד. והנה אם היה הדבק בשם במולדו, וכפי תולדתו שלא יוליד בנים, השם הנכבד, אם היה דבק בו, יאמץ כח תולדת הכליות, ויתקן עלילות הזרע עד שיוליד בנים

Now, one who keeps the torah does not need a doctor other than Hashem, therefore it says, In his illness he did not seek Hashem but the doctors (II Chron. 16, 12), and then there is the wisdom of the spheres... and it will be according to every women that she should miscarry for the nature of the womb nourishes the children or she will be barren but if he clung to Hashem and his moled, (the souls etc) and if according to the stars he would not give birth, if he clung then the strength of the kidneys would win fix his seed so he would give birth....

Ex. 28

.... ואלו הואלתי לגלות זה הסוד לא יכולתי לכתבו כפי המכתב שחברתי בפ' הספר כלו, כי לא יביננו מי שלא למד ספר המדות, וסוד מלאכת שמים

I tried to reveal this secret but I could not write it for they would not understand it those who did not learn the secret of midot and the astrology.

Importance of science

דרכיך - הם דרכי השם והתולדת שברא בדרך חכמה: ואורחותיך - על יד הנביא

Your ways, these are the ways of Hashem and the giving of the soul which he created wisely...

There are commandments which are clear and some we don't know them in truth only from the holy transmitters of the torah and without them we could explain many ways and there are mitzvot which we got from them not mentioned in the torah, and in general, if not for the Anshei Knesset Hagedolah, and the people of the mishnah and Talmud our torah would be lost for all this kept it up and explained it well and all they received and sometimes they find clear evidence in the torah and some by way of drash

and some by way of hints in the text (asmachta)

עית (שכבר הובאו לעיל), מדגיש ראב"ע (יסוד מורא ו, א, עמ' 130–131), שאי"ר לקיים את מצוות התורה ללא הביאור המהימן של 'הקבלה' (מסורת האבות):

יש מצוות מבוארות בתורה, ויש מצוות לא ידענו פירושם באמת רק מפי הקדושים המעתיקים [קדושתם היא ערובה לאמתות העתקתם], שקבל בן מאביו ותלמיד מרבו [במסירה רצופה], ולולי הקבלה יוכל אדם לפרש אותם פירוש אחר [אי־הוודאות הפרשנית מאפשרת פְּשׁוּטוֹת חלופיים]; ויש מצוות קבלנום מהם, ואין זכר להם בתורה [והם בגדר של תורה שבעל־פה]. וכלל אומר: לולי אנשי כנסת הגדולה ואנשי המשנה והתלמוד כבר אבדה תורת אלהינו ונשכח זכרה, כי כל אלה העמידו הדבר על בוריו וביארו לנו המצוות באר היטב וכל המשפטים כאשר קבלום. ויש שימצאו עדות ברורה מהתורה [התאמה מלאה בין הקבלה והפשט], ויש דרך דרש, ויש דרך אסמכתא בעלמא. ומי שיש לו

לב [שכל והשכלה] יוכל להכיר מתי אומרי' פשט ומתי אומרים דרש, כי אין כל דבריהם על דרך אחת [כפי שטוענים שוללי הדרש הקראים מכאן ומקדשי הדרש הרבניים מכאן]. וה' שנתן להם חכמה / הוא יתן משכרתם שלמה [בעולם הבא].

And those who understand can tell when it is simple and when it is drash for it is not all the same..

Ibn Ezra as religious critic

Tzitzit, Num. 15, 39

המתפללים בטלית בשעת התפלה יעשו זה בעבור שיקראו בקריאת שמע והיה לכם לציצית ועשו להם ציצית רק לפי דעתי יותר הוא חייב להתעטף בציצית בשאר השעות משעת התפלה למען יזכור ולא ישגה ולא יעשה עבירה בכל שעה כי בשעת התפלה לא יעשה עבירה

And those who pray with a talit during prayer do so they may say the shma. But I think it would be better to wear the talit at other times so one would remember and not err and not sin at all times for during prayer you will not sin.

Ex. 12, 15

שֶׁבַע יָמִים מִצֹּת תֹּאכְלוּ לוֹ אַךְ בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן תִּשְׁבּוּ יְתוּ שְׂאֵר מִבְּתֵיכֶם כִּי אִלְּאִי כֹל חֵמֶץ וְנִכְרַתְהָ הַיּוֹם הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל לְמִיּוֹם הָרִאשׁוֹן עַד יוֹם הַשֶּׁבַע י:

Seven days you shall eat unleavened bread; on the very first day you shall remove leaven from your houses, for whoever eats leavened bread from the first day to the seventh day, that person shall be cut off from Israel.

Ibn Ezra

והנה הזכיר על הפסח שבעת ימים תאכל מצות חיוב על דרך הפשט

It says in Pesach seven days to eat matzah, and it is an obligation according to pshat.

Ibid 23, 15

והנה הוא חיוב. ואין כמוהו ששת ימים תעשה מעשיך. כי אחריו כתיב שתשבות ביום השביעי. ואין ככה שבעת ימים תאכל מצות ועוד למה לא כתב שבעת ימים לא תאכל חמץ

It is an obligation and it is not like Six days you shall work, for afterwards it says you should rest on the seventh (which is the actual mitzvah). But it is not true re. seven days you shall eat matza (there is no other mitzvah other than this) and also, why did it not say, seven days you shall not eat chametz (without mentioning eating bread, if it is not an obligation for 7 days)?